

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

De Lege Externa

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 80376800

19 An lex conventionalis obliget ad pœnam ante Iudicis sententiam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39888

QVAESTIO XIX.

*An Lex conuentionalis, obliget ad pœnam ante
Iudicis sententiam.*

C A S V S.

TITIVS, mille aureos mutuos dederat Caio, post annum restituendos, pœna centum aureorum, de consensu etiam ipsius Caij appositâ, nisi illos tunc restitueret; Anno autem elapso; Caius, quamuis mutuum non restituisset, pœnam tamen ex conuentione debitam, Titio petenti soluere recusauit. Quæritur; Vtrum mortaliter peccauerit.

S V M M A R I V M.

- 1 Caius, pœnam conuentionalem soluere recusans, videtur mortaliter peccasse.
- 2 Per contractum, & pactum se ad illam obligauit.
- 3 Sicut, si se obligasset per Votum.
- 4 Vel ad illam fuisset à Iudice damnatus.
- 5 In contractibus, petitio partis, est loco sententia.
- 6 Caius, pœnam non soluendo, non peccauit.
- 7 Ex vi contractus, & pacti, non tenebatur ante Iudicis sententiam.
- 8 Pœna in contractibus apponitur, vt alius cogatur ad fidem seruandam.
- 9 Apponitur per modum legis.
- 10 Eiusque iudicium pertinet ad Iudicem.
- 11 Contractus obligat ad pœnam solum post Iudicis sententiam.
- 12 De facto non obligat, sicut Votum.
- 13 Nec sicut Iudicis sententia.
- 14 Qua sit Contrahentium intentio.
- 15 Statuta conuentionalia obligant solum post Iudicis sententiam.

17 Vt detur obligatio soluendi, saltem requiritur petitio solutionis.

18 Pœna conuentionalis prescribi potest.

R A T I O N E S D V B I T A N D I.

Quamuis Lex pœnalis ante Iudicis sententiam non obliget, est tamen peculiaris difficultas circa legem conuentionalem. Hæc enim obligare videtur; & ideo Titium mortaliter peccasse, dum pœnam ex conuentione debitam soluere recusauit. Ita *Suar. de legib. lib. 5. cap. 6. num. 8. Salas de legib. disp. 15. sect. 3. num. 51. Molina tom. 1. tract. 2. d. 97. in fine. Reginald. lib. 13. num. 283. Bonac. de contr. disp. 3. quest. 3. pun. 7. num. 4.*

Primò; Quia Caius per contractum, & pactum, se obligauit ad pœnam soluendam. Ergo in conscientia, eam soluere tenebatur; contractus enim, & pactum obligant in conscientia, cum promissionem contineant, quæ obligat in conscientia. Cum ergo contra hanc obligationem fecerit, consequenter peccauit.

Secun-

4. Secundò ; Quia non minus ex vi contractus pœnam promissam soluere tenebatur, quam fuisset obligatus eam soluere, ex vi voti, si eam soluere vouisset ; non minus enim obligat promissio facta homini, quam facta Deo ; sed, si eam pœnam soluere vouisset, peccasset, eam tempore debito non soluendo. Ergo etiam peccauit, illam de facto non soluendo, post annum Titio petenti.

5. Tertio ; Quia, si ad talem pœnam soluendam, fuisset à Iudice condemnatus, fuisset ad eam soluendam in conscientia obligatus, ita vt, non soluendo peccasset ; Iudex enim, per condemnationem, eum obligare in conscientia potest ad pœnam subeundam ; sed ipse etiam poterat per promissionem, & pactum, se ipsum in conscientia obligare. Ergo de facto mansit obligatus non minus, quam si à Iudice fuisset condemnatus, ideoque non soluendo peccauit.

6. Quarto ; Quia in contractibus hæc videtur esse intentio contrahentium, vt partis petitio succedat loco sententiæ ; si enim contrahentes intenderent Iudicis sententiam expectare, hoc explicarent. Ergo, cum hoc non explicant, signum est, illos nolle à Iudicis sententiâ dependere ; cum præsertim, eam obtinere, sit plerumque valde difficile. Cum ergo Caius, intentionem habuerit se obligandi ad pœnam independentem à Iudicis sententiâ soluendam, etiam independentem ab illâ, pœnam soluere tenebatur ; ideoque non soluendo peccauit.

RESOLVTIO.

7. Respondetur tamen, probabilius videri, quod Caius, pœnam non soluendo, mortaliter non peccauerit. *Sanch. lib. 1.*

matr. disp. 37. num 4. Nauarr. cap. 23. n. 67. Lessius lib. 2. cap. 20. d. 15. Vasq. disp. 173. cap. 1. Beia par. 1. casu 41. Gutierrez lib. 1. cap. 20. n. 13. & alij apud istos.

Primò ; Quia, ex vi contractus, ac pacti, pœnam ante Iudicis sententiam soluere non tenebatur, sed solum post illam ; in contractibus enim, si Contrahentes non exprimant, velle, se, ante Iudicis sententiam, obligare, censetur pœnam conuentionalem apponere, iuxta formam legis pœnalis ; nam actus præsumitur factus secundum propriam ipsius naturam ; Vnde, cum Superior aliquam conditionem requirit, quæ etiam à iure requiritur, censetur, se velle Iuri conformare, & eodem modo eam requirere, nisi aliud exprimat. Cum ergo leges pœnales, ante Iudicis sententiam non obligent ad soluendam pœnam strictè sumptam, & quæ priuat iure quæsito ; consequenter nec obligabit contractus ; Hic enim, totam vim habet à Contrahentium voluntate. Si autem contractus non obligat ad pœnam ante Iudicis sententiam ; Caius ante illam, in conscientia pœnam soluere non tenebatur.

Secundò ; Quia ideo Contrahentes, pœnam in contractibus apponunt, vt alium Contrahentem cogere possint ad fidem seruandam, & ius habeant illum compellendi ad pœnam soluendam, si sefellerit ; sed hæc facere non possunt, nisi ope Iudicis, & per eius sententiam. Ergo Contrahentes intentionem non habent se obligandi ad pœnam soluendam, nisi in ordine ad Iudicis sententiam, & post illam ; Vnde, cum in casu, nulla præcesserit sententia, neque Caius pœnam soluere tenebatur in conscientia.

P 2

Ter-

10 Tertiò ; Quia obligatio pœnam soluendi, oritur ob legis transgressionem, quam Contrahentes sibi imposuerunt ; sed, quando quis transgreditur legem à iure impositam, non contrahit debitum pœnæ ante Iudicis sententiam ; Ergo neque, quando legem sibi impositam transgreditur, contrahet debitum pœnam soluendi, ante Iudicis sententiam ; hæc enim duæ leges, non differunt in modo obligandi, sed solum in hoc, quod lex pœnalis inuitum obligat, conuentionalis verò solum consentientem, ac volentem.

11 Quarto ; Quia pœnæ conuentionales, vt habeant completam vim obligandi, debent esse moderatæ, & non excedentes ; Hoc autem iudicare, spectat ad Iudicem ; ipsius enim est iudicare, an pœnæ sint exorbitantes, vel aliquod damnum secutum fuerit Innocenti, vel mora fuerit culpabilis. Nam, seclusis his casibus, ad pœnam condemnare non debet. Ergo vt habeant vim completam obligandi, requirunt Iudicis sententiam, quem, cum, in casu superius posito, desideretur, consequenter Caius in conscientia pœnam soluere non tenebatur,

OBIECTIONVM SOLVTIO.

12 **A**D rationes in contrarium Respondetur ; Ad primam ; Contractum obligare in conscientia Debitorem ad pœnam soluendam, posita condemnatione, non antea ; hoc enim sufficit vt Creditor agere possit contra illum. Si tamen ipsi per contractum expressè se obligassent ad pœnam soluendam ante Iudicis sententiam, imò etiam ante alterius petitionem, ita mansissent obligati ; hæc enim obli-

gatio, tota pendet ex intentione Contrahentium, sicut ex illa oritur. Cum autem hoc non expresserint, cum possent, sed Caius solum dixerit, se obligare ad standum contractui, & si ei non steterit, se soluturum talem pœnam, censetur voluisse se obligare solum iuxta regulam pœnarum iuris communis, quæ ante latam sententiam saltem declaratoriam non obligat.

Ad secundam Respondetur ; Argumen-¹³ tum probare solum, quod per contractum potuerit Caius eodem modo se obligare homini, sicut Deo per Votum, non tamen quod de facto ita se obligauerit ; Nam hoc exprimere debuisset, cum promissio ex se, pluribus modis fieri possit ; disparitas ergo est, quia votum pœnale, cum in ipso non sit imaginabilis alia sententia, præter eam, quam sibi quisque imponit, statim obligat. In promissionibus verò homini factis, cum dari possit sententia Iudicis, non est necesse, vt statim obligent, sed solum dependenter ab ipsa. Imo, si Caius Deo vouisset, se hoc modo solum pœnam soluturum dependenter à Iudicis sententia, sicut poterat, hoc solum modo, etiam ex vi voti, mansisset obligatus.

Ad tertiam Respondetur ; argumen-¹⁴ tum non probare, quod Caius de facto per contractum se obligauerit immediatè ad pœnam soluendam, sicut obligari immediatè poterat à Iudice per sententiam, sed solum, quod eo modo se obligare potuerit ; quod nos non negamus ; de facto tamen non ita se obligauit, quia non expressit, sicut exprimere debebat, & expressisset, si voluisset.

Ad quartam Respondetur ; Negando, ¹⁵ illam esse intentionem Contrahentium, sed

sed potius oppositam, neque enim exprimi debet intentio se conformandi iuri communi. Nam hæc semper supponitur, nisi aliud constet, sed potius intentio recedendi à regulâ iuris communis; hæc enim non supponitur, nec rationabiliter præsumitur, nisi exprimat, cum pendeat à causis particularibus, quæ supponi non possunt, nisi exprimantur.

COROLLARIA.

16 **C**olligitur ex dictis primò; Statuta quorundam Collegiorum, Congregationum, Vniuersitatum, & similium Communitatum, quæ legis condendæ auctoritatem habent; quibus decernitur, vt qui nocte extra Collegium manserit, aliquid soluat; sicut etiam statuta quorundam Dominorum, aut Populorum inferiorum; quibus statuitur, vt ad certam pecuniæ summam soluendam obligetur, qui Lepores, aut Volucres, certo anni tempore, vel certis quibusdam instrumentis, venatus fuerit; non obligare in conscientia ad talem pœnam soluendam, nisi

hi capiantur, quia hæc non sunt propriè statuta pœnalia, cum procedant à non habente auctoritatem, sed potius conuentionalia; pœnæ autem conuentionales non obligant, nisi dependenter à Iudicis sententiâ, vt dictum est.

Secundo; Quamuis ad huiusmodi obligationem, ex vi pacti contractam, siue conuentionalem, Iudicis sententia non requireretur, adhuc fore necessariam petitionem solutionis, siue pœnæ conuentionalis, quia consuetudo obtinuit, vt non soluatur nisi petita; Vnde, eo ipso, quod non petitur, rationabiliter præsumitur condonata; Nunquam autem honestè petitur, nisi ratione, vel lucri cessantis, vel damni emergentis, quamuis de rigore iuris exigi possit. Ita *Navarr. cap. 23. num. 67.*

Tertiò; Pœnam conuentionalem præscribi posse intra spatium triginta annorum, iuxta *C. de præscript. 30. annor.* quia cum debitor eam offerre non teneatur, censetur esse possessor bonæ fidei. *Sanch. loco cit.*

